

มาตรการในการให้ความคุ้มครองต่อผู้ฝากเงินของธนาคารพาณิชย์

นางสาวกัลยา กาญจนวิสุทธิเกษ

003547

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคำหลักสัญญาประกันชีวิต

แผนกวิชาการบัญชี

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2520

SAFETY MEASURES FOR COMMERCIAL BANK DEPOSITORS

Miss Kunlaya Kanjanavisutidetch

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Accounting**

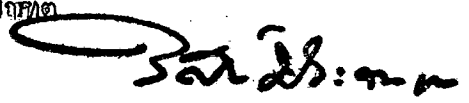
Department of Accountancy

Graduate School

Chulalongkorn University

1977

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ขอมติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....
(ศาสตราจารย์ ดร. วิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ)
คณบดี

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ ..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปัญญา ตันติยวงศ์)

..... กรรมการ
(อาจารย์สุมาลี จิระมิตร)

..... กรรมการ
(อาจารย์ประยูร จินดาประสิทธิ์)

อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย   อาจารย์ประยูร จินดาประสิทธิ์

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์เรื่อง   มาตรการในการให้ความคุ้มครองต่อผู้ฝากเงินของธนาคารพาณิชย์
โดย   นางสาวกัลยา กาญจนวิสุทธิเดช
แผนกวิชา   การบัญชี

หัวข้อวิทยานิพนธ์   มาตรการในการให้ความคุ้มครองต่อผู้ฝากเงินของธนาคารพาณิชย์
ชื่อ   นางสาวกัลยา กาญจนวิสุทธิเกษ
แผนกวิชา   การบัญชี
ปีการศึกษา   2519

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาถึงมาตรการต่าง ๆ ของรัฐบาลและของธนาคารพาณิชย์ในการให้ความคุ้มครองต่อผู้ฝากเงินไว้กับธนาคารพาณิชย์ ซึ่งจะเป็นผลให้ทราบถึงปัญหา และข้อบกพร่องของมาตรการต่าง ๆ ที่มีอยู่ว่าเพียงพอหรือไม่ อันที่จะคุ้มครองความปลอดภัยของผู้ฝากเงิน และจะได้นำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขมาตรการต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ทางด้านรัฐบาล มาตรการที่ใช้ควบคุมการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์คือ กฎหมายเกี่ยวกับการธนาคารพาณิชย์ โดยมอบหมายให้เป็นหน้าที่ของธนาคารแห่งประเทศไทยช่วยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้เริ่มต้นศึกษาถึงวิวัฒนาการของกฎหมายการธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยในระยะต่าง ๆ ตั้งแต่ระยะแรกที่มีการประกอบธุรกิจการธนาคารพาณิชย์ในปี พ.ศ. 2431 จนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้ก็ยังได้กล่าวถึงการให้ความคุ้มครองผู้ฝากเงินของธนาคารพาณิชย์ในต่างประเทศ โดยเฉพาะของประเทศสหรัฐอเมริกา เนื่องจากมีระบบการธนาคารพาณิชย์ที่ทันสมัยและน่าศึกษา

การดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์แต่ละแห่งนั้นโดยหลักการจะต้องวางนโยบายและระเบียบการบริหารงานของตนในลักษณะที่จะสร้างความมั่นคงและความปลอดภัยให้กับผู้ฝากเงิน ฉะนั้นวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะศึกษาถึงวิธีการวางนโยบายที่รอบคอบและระเบียบการบริหารงานที่ดี โดยเฉพาะนโยบายในการดำรงสภาพคล่องให้เหมาะสม ศึกษาถึง

วิธีการต่าง ๆ ในการคำนวณหาสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ ปัจจัยต่าง ๆ ที่จะนำมาประกอบพิจารณาการดำรงสภาพคล่อง และที่สำคัญคือการวิเคราะห์ว่าการดำรงสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยเพียงพอที่จะคุ้มครองความปลอดภัยของผู้ฝากเงินหรือไม่ ซึ่งจะปรากฏอยู่ในบทที่ 5 นอกจากนี้ความเพียงพอของส่วนของผู้ถือหุ้นก็ยัง เป็นอีก เรื่องหนึ่งที่ต้องจะศึกษาอย่างยิ่ง จะศึกษาถึงวิธีการต่าง ๆ ในการประเมินความเพียงพอของส่วนของผู้ถือหุ้น และการวิเคราะห์การดำรงเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยว่ามีขนาดเพียงพอจะรับภาระผลสูญเสียที่อาจเกิดขึ้นจากสินทรัพย์เสี่ยงใดหรือไม่ ซึ่งได้กล่าวไว้ในบทที่ 6

ผลจากการวิเคราะห์การดำรงสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย ปรากฏว่าธนาคารพาณิชย์ส่วนใหญ่ดำรงเงินสดสำรองสูงกว่าอัตราที่กฎหมายได้กำหนดไว้ ถ้าจะพิจารณาในประเด็นเพื่อความปลอดภัยของผู้ฝากเงินแล้ว อัตราเงินสดสำรองที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันน่าจะยังไม่เพียงพอที่จะคุ้มครองผู้ฝากเงิน ส่วนการดำรงสภาพคล่องนั้นเนื่องจากกฎหมายไม่ได้กำหนดไว้ จึงปรากฏว่ามีบางธนาคารดำรงสภาพคล่องในอัตราสูง แต่บางธนาคารก็ต่ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีธนาคารบางแห่งดำรงสภาพคล่องในอัตราสูง แต่ในขณะที่เดียวกันก็สามารถขยายเครดิตในอัตราสูงด้วย โดยอาศัยเงินกู้ยืมจากสถาบันการเงินต่างประเทศนอกจากเงินฝาก ทั้งนี้ในที่สุดท้ายจึงได้มีการเสนอแนะให้มีการปรับปรุงแก้ไขมาตรการบางประการที่เกี่ยวกับการคุ้มครองผู้ฝากเงิน โดยได้เสนอแนะให้มีการเพิ่มอัตราส่วนเงินสดสำรอง การกำหนดให้มีการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่อง เป็นอัตราส่วนกับเงินฝากและอาจรวมเงินกู้ยืมจากสถาบันการเงินต่างประเทศด้วยก็ได้ เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์ทั้งหลายได้ปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน และให้รวมรายการที่ไม่แน่นอนเป็นสินทรัพย์เสี่ยงด้วย เพื่อประโยชน์ในการควบคุมการให้สินเชื่อและการดำรงเงินกองทุนของธนาคาร นอกจากนี้ควรจะได้มีการปรับปรุงโครงสร้างของธนาคารที่เป็นอยู่เดิมให้มีสภาพเป็นวิสาหกิจมากขึ้น เพื่อส่งเสริมให้ตลาดเงินในประเทศขยายตัวกว้างขวาง การบริหารเงินให้รัดกุมและให้เครดิตที่เหมาะสม ให้มีการวางระบบการควบคุมภายในที่ดี และศึกษาถึงความเหมาะสมที่จะนำเอาระบบการประกันเงินฝากซึ่ง

ค่างประเทศใช้อยู่ในปัจจุบันมาใช้ในประเทศไทย

การวิเคราะห์ได้อาศัยสถิติตัวเลขจากวารสารเศรษฐกิจรายเดือนของธนาคารแห่งประเทศไทย สอดตามจากเจ้าหน้าที่ของธนาคารแห่งประเทศไทย และจากหนังสือบทความ และวารสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ อึ้ง ข้อมูลบางอย่างของธนาคารพาณิชย์เจ้าของข้อมูลไม่สามารถเปิดเผยได้ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงได้ทำการวิเคราะห์จากข้อมูลเพียงเท่าที่ปรากฏตามเอกสารที่พิมพ์เผยแพร่

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title   Safety Measures for Commercial Bank Depositors
Name   Miss Kunlaya Kanjanavisutidetch
Department   Accountancy
Academic Year   1976

ABSTRACT

The purpose of this thesis is to study the procedures and regulations taken by the government and commercial banks in protecting the public's money deposited with commercial banks. From this study will emerge the questions whether the present system is suffice in protecting depositors' interest together with new guidelines which will lead to improvement in the effectiveness of the present procedures and regulations.

On the government sector, the methods used in monitoring commercial banks are based on the regulations as stipulated by the banking laws. The Ministry of Finance has assigned this task to the Bank of Thailand. This thesis will start off with a background on Thai commercial banking laws from the initial stage dating back to B.E. 2431 and its evolution to the present. In addition, the study will touch on the procedures taken by commercial banks in foreign countries in protecting the money deposited by the depositors, especially centering on the United States for the reason that it probably has the most advance and intriguing banking system in the world.

In general, the operation of each commercial bank has to follow its own policy and administrative procedures in a way that they serve to protect its depositors interest. Thus, this thesis will focus on the formulation of sound policy and administrative procedures, especially the policy of maintaining a proper liquidity position; methods of various ways to calculate this liquidity; various considerations used in determining a proper level of liquidity; and, most important of all, an analysis of whether or not the present level of liquidity being maintained by commercial banks in Thailand, as presented in chapter 5, is adequate in protecting the depositors. Furthermore, the level and adequacy of capital is another subject worth studying. Chapter 6 will present a study of methods for assessing the level of adequacy and an analysis to determine whether or not Thai commercial banks maintain adequate capital funds to absorb possible losses from risk assets.

The result of an analysis on the level of liquidity maintained by Thai commercial bank indicates that the majority of the banks do maintain a much higher level of cash reserve than that as stipulated by law. However, looking from the depositors point of view, this level of cash reserve as required by law is still inadequate to guarantee protection on their deposits. Since there is no regulation to control the level of liquidity, some banks maintain a very high level and some a much lower level of liquidity. Some banks do maintain a very high

level of liquidity but at sametime are able to expand their lending by borrowing from foreign financial institutions. As a result, the last chapter will deal with the recommendations on how to change and improve certain regulations in order to protect depositors. The recommendations are to increase the ratio of cash reserve; fixing a ratio of liquid assets to total deposits which may or may not include foreign borrowings in order that the same guideline will apply for all commercial banks; and to include contingent exposures into risk assets with the purpose of controlling bank's lending and the maintenance of the bank's capital funds. In addition, the basic structure of the banking system should change from the present structure of private holdings into that of a public company. The purpose is to assist in the rapid expansion of the money market in the country, proper loan and credit management, proper and systematic audit and internal control, and a possible introduction of the guarantee on deposits currently being applied in foreign countries into Thailand.

The analysis are based on the statistics in the Monthly Economic Review Journal as published by the Bank of Thailand; interviews with officials of the Bank of Thailand; and from books, articles and other pertinent journals. However, due to the confidentiality of commercial banking, the analysis in this thesis has to rely solely on published data.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ ผู้เขียนได้รับความช่วยเหลือและการตรวจสอบจากคุณสันติสุข
สงวนเรื่อง ซึ่งผู้เขียนขอขอบพระคุณท่านไว้ ณ ที่นี้ด้วย

อีกท่านหนึ่งซึ่งผู้เขียนไม่อาจลืมพระคุณได้ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปัทมา
ตันติยวรงค์ ซึ่งได้กรุณาให้คำแนะนำมาตั้งแต่ต้น ได้เสนอแนะหัวข้อและแนวทางในการ
เขียนอีกด้วย

ท่านสุดท้ายซึ่งผู้เขียนต้องขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง คือ อาจารย์ประยูร -
จินดาประกิจ ผู้ทรงคุณวุฒิ รองผู้จัดการใหญ่ ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด ซึ่งได้กรุณารับเป็นอาจารย์
ผู้ควบคุมการวิจัยของผู้เขียน และได้ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อ
บกพร่องต่าง ๆ ของวิทยานิพนธ์จนสำเร็จ หากปราศจากความช่วยเหลือของท่านแล้ว
วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ก็คงยากที่จะสำเร็จลงได้

อนึ่ง ผู้เขียนใคร่ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ได้มีส่วนช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์
เรื่องนี้

กัลยา กาญจนวิสุทธิ เกษ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

ง

จ

ข

ค

1

1

2

2

3

3

5

5

5

10

12

12

12

16

16

บทคัดย่อภาษาไทย .....

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ .....

กิตติกรรมประกาศ .....

รายการตารางประกอบ .....

บทที่

1. บทนำ .....

1. วัตถุประสงค์ของการค้นคว้าวิจัย .....

2. ขอบเขตของการค้นคว้าวิจัย .....

3. วิธีการค้นคว้าวิจัย .....

4. คำจำกัดความ .....

5. ประโยชน์ของการศึกษาค้นคว้าที่คาดว่าจะได้รับ .....

2. ธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ .....

1. ความหมายของการธนาคารพาณิชย์ .....

2. แหล่งที่มาและการใช้เงินทุนของธนาคารพาณิชย์ .....

3. ความเป็นมาในการให้ความคุ้มครองผู้ฝากเงิน .....

1. พระราชบัญญัติควบคุมกิจการธนาคาร พ.ศ. 2480 .....

1.1 หลักสำคัญของพระราชบัญญัติควบคุมกิจการธนาคาร

พ.ศ. 2480 .....

1.2 การจัดตั้งธนาคารพาณิชย์ .....

1.3	การล้มเลิกกิจการธนาคารพาณิชย์...	17
2.	พระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช 2485 ...	17
✓ 2.1	การควบคุมด้านการดำรงเงินสำรอง...	18
2.2	การยื่นรายงานฉบับ ...	19
3.	พระราชบัญญัติควบคุมเครดิตในภาวะคับขัน พ.ศ. 2486	21
4.	พระราชบัญญัติกิจการธนาคารพาณิชย์ พุทธศักราช 2488..	24
4.1	การจัดตั้งธนาคาร ...	25
4.2	ทุนและเงินสำรองของธนาคาร ...	27
✓ 4.3	เงินสำรองและ "สภาพคล่อง" ...	28
4.4	ข้อห้ามหรือการจำกัดการประกอบธุรกิจบางอย่าง ของธนาคาร ...	30
4.5	การตรวจสอบ ...	31
4.6	การชำระบัญชี ...	33
5.	มาตรการในการให้ความคุ้มครองผูกพันเงินของ ธนาคารพาณิชย์ในต่างประเทศ ...	35
5.1	การให้ความคุ้มครองผูกพันเงินของธนาคาร พาณิชย์ในสหรัฐอเมริกา ...	37
5.1.1	การจัดตั้งธนาคารพาณิชย์ ...	37
5.1.2	การตรวจสอบธนาคารพาณิชย์... ..	39
5.1.3	การดำรงเงินสำรอง	41
5.1.4	การประกันเงินฝาก	43
5.2	การประกันเงินฝากในประเทศอินเดีย	48

4. การให้ความคุ้มครองค้ำประกันเงินของธนาคารพาณิชย์ในปัจจุบัน...	54
1. การให้ความคุ้มครองค้ำประกันเงินที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2505	55
1.1 การจัดตั้งธนาคารและการ เปิดสาขา... ..	55
✓✗ 1.2 การดำรงเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์	60
✗+ 1.3 การดำรงเงินสกลสำรอง	66
✗+ 1.4 การกำกับประเภทของธุรกิจที่ธนาคารพาณิชย์ไม่พึงกระทำ	71
1.5 การให้รายงานกิจการ	74
1.6 การตรวจสอบธนาคารพาณิชย์	74
2. นโยบายของธนาคารและระเบียบประเพณีอันดีงามของธนาคารพาณิชย์... ..	77
✓ 2.1 การดำรงสภาพคล่อง	78
✓ 2.2 นโยบายในการให้กู้ยืมและให้เครดิต... ..	83
✓ 2.3 นโยบายการลงทุน	86
2.4 การควบคุมภายใน	89
2.5 ความเพียงพอของเงินกองทุน ... (124-134) ✗	91
5. การดำรงสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์... ..	94
1. ปัจจัยที่มีผลต่อการดำรงสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์... ..	94
2. การวัดสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์... ..	101
3. การปรับปรุงสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์... ..	109
4. การดำรงสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย..	110
4.1 การดำรงสภาพคล่องของระบบธนาคารพาณิชย์รวมทุกธนาคาร	110

4.2	การดำรงสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์แต่ละแห่ง	117
6.	การวัดความเพียงพอของส่วนของผู้ถือหุ้นของธนาคารพาณิชย์	124
1.	ปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์	124
2.	การวัดคุณภาพของสินทรัพย์เพื่อกำหนดความเสี่ยง	125
3.	การวัดความเพียงพอของเงินกองทุน	127
4.	การปรับปรุงสภาพเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์	134
5.	การดำรงเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย	134
5.1	การดำรงเงินกองทุนของระบบธนาคารพาณิชย์	
	รวมทุกธนาคาร	134
5.2	การดำรงเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์แต่ละแห่ง	139
7.	สรุปและขอเสนอแนะ	146
	บรรณานุกรม	152
	ประวัติการศึกษา	154

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
1. แหล่งที่มาและการใช้เงินทุนของธนาคารพาณิชย์	7
2. การดำรงเงินสักร่องของระบบธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย	111
3. รายละเอียดสินทรัพย์สภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์รวมทุกแห่ง	114
4. การดำรงอัตราสวนสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์รวมทุกแห่ง..	115
5. อัตราสวนในการดำรงสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย	118
6. อัตราสวนในการดำรงสภาพคล่องของสาขาธนาคารต่างประเทศ	122
7. การดำรงเงินกองทุนของระบบธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย..	136
8. อัตราสวนสินทรัพย์ประจำต่อเงินกองทุนของระบบธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย... .. .	138
9. การดำรงเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย... .. .	140
10. อัตราสวนสินทรัพย์ประจำต่อเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย	142
11. การดำรงเงินกองทุนของสาขาธนาคารต่างประเทศ	143
12. อัตราสวนสินทรัพย์ประจำต่อเงินกองทุนของสาขาธนาคารต่างประเทศ	144
ตารางตัวอย่างการคำนวณเงินสักร่องตามกฎหมาย	68